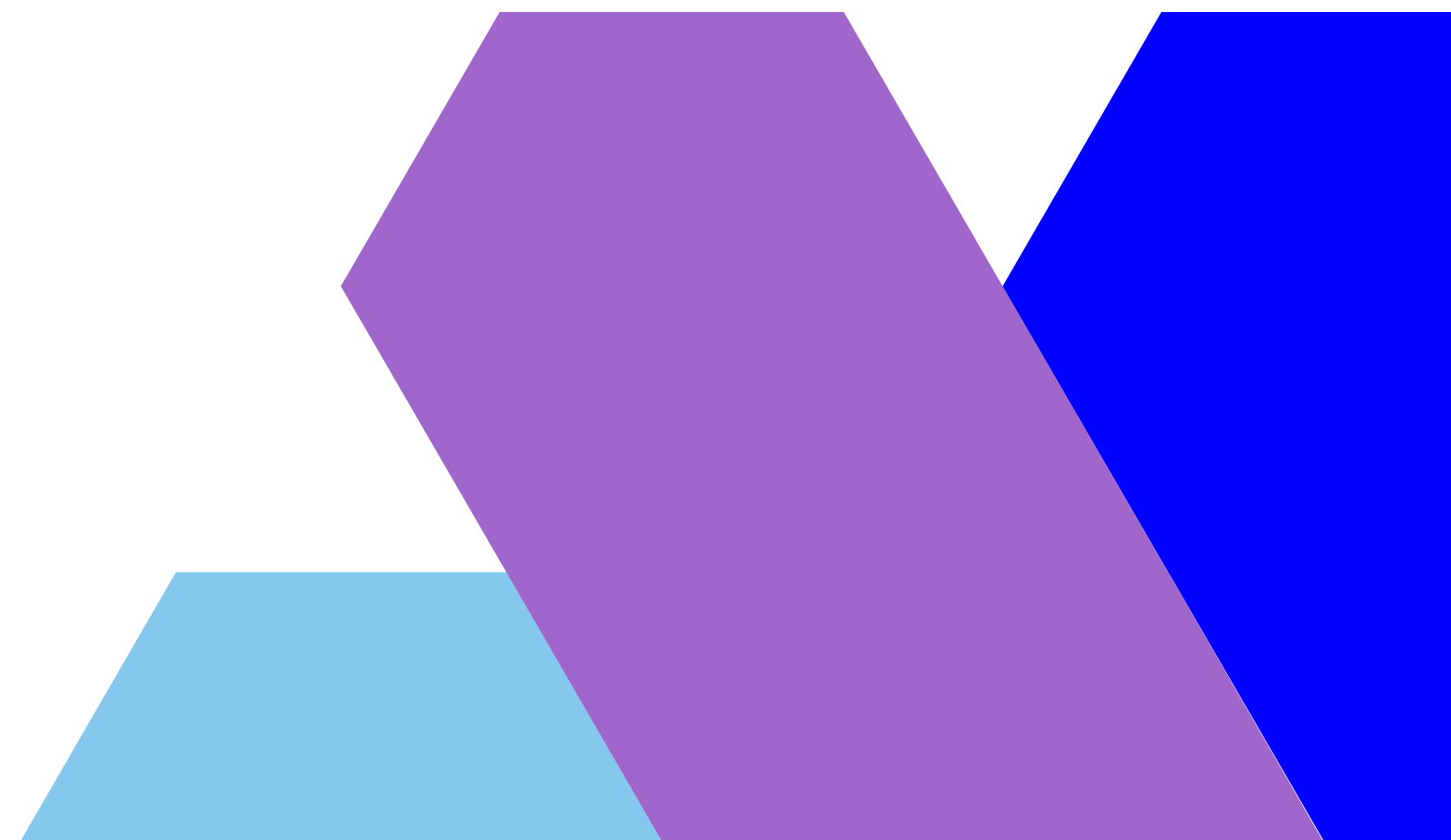

MEZISOUDY: nová databáze judikatury lidských práv

Monika Hanych, Petr Konůpka

Kancelář vládního zmocněnce
Ministerstvo spravedlnosti

Obsah

- **Kdo jsme a proč na tom záleží**
Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování státu před ESLP
- **Problém a jeho řešení**
- **Projekt mezisoudy.cz**
webový portál o mezinárodním právu lidských práv
- **Databáze lidskoprávní judikatury**
propojení judikatury ESLP, ÚS, EVSP, výborů OSN, SDEU, NS a NSS
- **Nové kritérium: dotčené právo**
- **Problémy a výzvy**

Kancelář vládního zmocněnce

Kdo jsme a co děláme

A proč je to pro následující slajdy důležité

Problém

- **Složitá dostupnost mezinárodních zdrojů lidských práv**

Roztříštěnost, nepřehlednost, omezené možnosti vyhledávání.

- **Jazyková bariéra**

Rozsudky/rozhodnutí dostupná pouze anglicky či francouzsky.

- **Náročnost orientace v problematice**

Velký objem mezinárodní judikatury lidských práv spolu s časovým vytížením právních odborníků způsobují malé povědomí o této oblasti přímo použitelného práva a jeho malou či nesprávnou aplikaci.

Cílové skupiny

a uživatelský výzkum

KAZUISTÉ

- Odborníci na konkrétní oblast práva, ale nikoliv specialisté na mezinárodní závazky v oblasti lidských práv.
- Například soudci, advokáti, asistenti.
- Řeší konkrétní právní otázku a potřebují rychle najít relevantní materiály.

SYSTEMATICI

- Odborníci, kteří se zabývají systematickou otázkou v určité oblasti práva.
- Zejména tvůrci právních předpisů (legislativci), kteří se musí věnovat mj. i posouzení souladu vnitrostátní právní úpravy s mezinárodními závazky včetně oblasti lidských práv.

EXPERTI LIDSKÝCH PRÁV

- Odborníci v oblasti mezinárodních lidskoprávních závazků, kteří vědí, co hledají a umí to najít.
- Mají pokročilou znalost problematiky. Například vybraní soudci, specializovaní advokáti, akademici, neziskové organizace.

Uživatelský výzkum

- semistrukturované rozhovory s odborníky z praxe
- hloubkové rozhovory s částí vzorku
- 70+ respondentů
- průběžné iterace a ověřování nápadů, postupů a myšlenek s cílovými skupinami

Sekundárně:

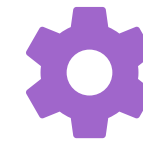
- novináři
- veřejnost

Řešení

- **Dostupnější obsah: překlady, tematické příručky, návody**
Zaměření na aktuální významné právní otázky s ohledem na český kontext. Praktické interaktivní návody pro legislativce. Navazující školení.
- **Na jednom místě: nové webové stránky**
Výše i níže uvedené materiály budou snadno dohledatelné na jednom místě. Zastřešující vyhledávání v obsahu celého webu.
- **Usnadnění vyhledávání: nová databáze**
Vytvoření komplexního zdroje informací v českém jazyce s přehlednou vyhledávací maskou a společnými vyhledávacími kritérii.

Vyhledávací databáze

Propojení 3+ zdrojů

eslp.justice.cz
HUDOC
NALUS

Výhledově: HUDOC-ESC, eur-lex, NS, NSS, výbory OSN

Společná vyhledávací kritéria

A různé možnosti řazení výsledků.

Judikatura i další obsah

Ve výsledcích hledání se zobrazí nejen vybraná judikatura a její anotace, ale i další relevantní materiály (např. tematické příručky či části návodu pro ověření slučitelnosti návrhů právních předpisů s mezinárodními závazky lidských práv).

Databáze: Výchozí stav

The screenshot displays the search interface for the ESLP database. It features several search criteria and filters, each with a corresponding input field or selection options. The criteria are:

- Stěžovatel**: Text input field.
- Žalovaný stát**: Text input field.
- Číslo stížnosti**: Text input field.
- Datum rozhodnutí od**: Date range selection (DD.MM.RRRR) with a calendar icon.
- Hesla**: Two radio buttons for "Dle kategorií hesel" and "Dle abecedního pořadí hesel", followed by a text input field.
- Slova v textu**: Text input field.
- Oblast práva**: Three checkboxes for "civilní", "správní", and "trestní".
- Podoblast práva**: Text input field.
- Typ rozhodnutí**: Three checkboxes for "rozsudek", "rozhodnutí", and "posudek".
- Rozhodovací formace**: Three checkboxes for "velký senát", "senát", and "výbor".
- Významnost**: Three checkboxes for "1", "2", and "3".

Logical operators (AND/OR) are available for several criteria, with AND selected by default. Red 'X' icons indicate that some criteria are currently empty.

■ Vyhledávací kritéria eslp.justice.cz

- 12 vyhledávacích kritérií, která jsou ovšem pro ostatní napojované databáze použitelná jen zčásti.
- Kritéria relevantní pro judkaturu ESLP.
- Nemožnost prostého párování s jinými databázemi, protože se liší obsah kritérií.

- Současná kritéria:
 - stěžovatel
 - žalovaný stát
 - číslo stížnosti
 - datum rozhodnutí od/do
 - hesla (kategorie, abecedně)
 - slova v textu
 - oblast práva
 - podoblast práva
 - typ rozhodnutí
 - rozhodovací formace
 - významnost
 - dotčený článek Úmluvy

Databáze: Cílový stav

- **Mission (im)possible?**
 - Ultimátním cílem databáze je stav, kdy uživatel k hledané právní otázce k základním právům a svobodám vyhledá na jednom místě příslušnou judikaturu všech zmíněných orgánů, která otázku řeší.
 - Během konzultací se zástupci uživatelských skupin budoucího webového portálu se ukázalo, že o takovou databázi je ze všech zamýšlených komponentů portálu největší zájem.
 - Zároveň technicky i obsahově velmi složité:
 - nutno hledat takové kombinace kritérií z databází, aby nabídla obsahově ekvivalentní vyhledávání.

Databáze: Dílčí překážky

- **Zdroje dat a metadata**

Problém se získáním zdrojů dat, se získáním metadat jednotlivých databází a problém s jejich formátem.

- **Různorodost metadat**

Jednotlivé soudy a orgány případy posuzují z jiných úhlů pohledu vyplývajících z jejich funkce a postavení. Svá rozhodnutí proto třídí podle rozdílných hledisek.

- **Nejednotnost indexace**

Problém s nejednotností metodologie při indexování či její nedůslednosti ze strany jednotlivých orgánů.

- **Relevance**

Hledání určité minimální míry spolehlivosti mezi kritérii a propojovanými databázemi.

- **Nalezení průřezových kritérií**

Některá kritéria jsou z povahy věci relevantní jen pro určitá rozhodovací tělesa (např. žalovaný stát), jiná pro všechna rozhodovací tělesa (např. účastník řízení, sp. značka, datum), ta však mnohdy neposkytují příliš praktické vyhledávání.

Databáze: Provázání kritérií

Provázání kritérií s dalšími databázemi:

	stěžovatel	stát	číslo	datum	hesla	fulltext	oblast	podoblast	rozhodnutí	formace	význam	článek Úmluvy	článek jiné úmluvy	porušení /neporušení článku	dotčené základní právo	dotčený vnitrostátní předpis	citovaná (lidskoprávní) judikatura	ECLI
eslp.justice.cz																		
Hudoc																		
Nalus																		
Hudoc-Esc																		
OSN																		
Eur-Lex																		
NSS																		
NS																		

Legenda:

	Navázání kritéria je možné nekomplikovanou cestou provázáním s jednou položkou druhé databáze
	Navázání kritéria je stále možné poměrně jednoduchým způsobem, byť jiným, než prostým provázáním s jednou položkou druhé databáze (u stávající databáze tato brava značí potřebu úpravy stávajícího stavu)
	Navázání kritéria se zdá být možné jiným, komplikovanějším způsobem, než prostým provázáním s jednou položkou druhé databáze; někdy nicméně s nejistým výsledkem
	Navázání kritéria se jeví možné pouze náročným způsobem, někdy i s nejistým výsledkem, nebude proto v první etapě realizováno, a bude ponecháno na další rozvoj databáze
	Navázání kritéria nedává smysl

Dotčené základní právo

■ **Nové obsahové kritérium. Proč?**

Navázání databází je možné pouze v základních kritériích, která nezahrnují obsah věci (jméno, číslo, datum...). V původní databázi užívané kritérium *klíčová slova* naráží na odlišnosti ve věcném obsahu položek a v metodologii indexace .

■ **Míra granularity vyhledávání**

Dotčené základní právo nabídne cílenější vyhledávání než například kritérium *článek mezinárodní úmluvy* nebo *podoblasti práva* (cca 25 položek). Zároveň ale nebude tak podrobné, a tudíž náročné na tvorbu, jako kritérium *klíčová slova* (75-80 položek vs. 600+ položek).

■ **Výhody a nevýhody nového kritéria**

Odpovídá základnímu určení databáze (judikatura v oblasti lidských práv). Může dát relevantní výsledky z hodně či všech aktuálně napojených i v budoucnu plánovaných databázích. Samo o sobě nicméně neposkytne příliš zacílené vyhledávání; bude třeba kombinace např. s textovým vyhledáváním.

Dotčené základní právo: výzvy

Dvě úrovně obtížnosti propojení jednotlivých položek

- Základní úroveň = odpovídá jedné položce metadat (typicky článek úmluvy či heslo), případně jednoduché kombinaci metadat (s operátory AND/OR)

Problém: sociální práva či další práva v některých dokumentech zakotvena materiálně, ale nikoliv výslovně (např. právo odepřít výpověď, duševní vlastnictví, ...)

- Druhá úroveň = nutná složitější kombinace metadat (zejména hesel, článků, dotčených předpisů, citované judikatury apod.) a/nebo chytrého textového hledání (v částech textů; kontextové; více slov; ...)

Problém: finanční a časové zdroje (technologicky složitější postupy, automatizované přiřazování metadat; nutná pokročilá znalost relevantní judikatury pro identifikování příslušných judikátů, nastavení algoritmů a testování výsledků vyhledávání)

Databáze: další výzvy a otázky

- jak určit (dostatečnou) míru spolehlivosti vyhledávání
- dilema: co nejvíce výsledků vs. méně (relevantnějších) výsledků, ovšem s riziky:
 - ztráty některých relevantních výsledků,
 - vs. zahlcení velkým množstvím výsledků
- řazení výsledků vyhledávání u velkého počtu výsledků
- "chytrý" fulltext a kombinace vyhledávacích kritérií pro dosažení relevantnějších výsledků
- vytvoření podrobného průřezového vyhledávacího kritéria

Děkujeme za pozornost

Email

mhanych@msp.justice.cz

pkonupka@msp.justice.cz

Web

eslp.justice.cz

v budoucnosti: mezisoudy.cz

Tento projekt s názvem „Zvyšování povědomí o judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a dalších mezinárodních závazcích České republiky v oblasti lidských práv“ je financován z Norských fondů.